ÅRSBERETNING 2021 · ESBJERG KUNSTMUSEUM

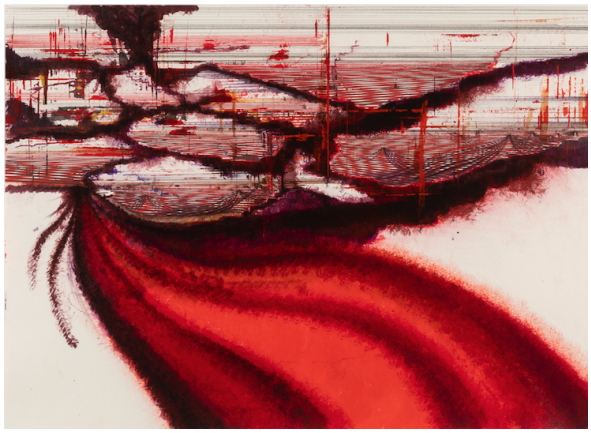

Esbjerg Kunstmuseum · Havnegade 20 · 6700 Esbjerg · tlf: 75130211 · www.eskum.dk · info@eskum.dk

ÅRET GENERELT

Ligesom 2020 blev 2021 stærkt præget af den globale **coronapandemi** og de restriktioner, den resulterede i fra myndighedernes side. Allerede den 17. december 2020 blev museerne lukket for publikum på ubestemt tid, og den del af personalet, der kunne arbejde hjemmefra, blev sendt hjem. For Esbjerg Kunstmuseum betød det, at udstillingen *Esto es malo – dette er ondt* lukkede for publikum før tid. Men på trods af restriktionerne lykkedes det at få pakket udstillingen ned og sendt de indlånte værker sikkert af sted til både Frankrig, Spanien og Tyskland. Og det lykkedes også at modtage værker fra USA, England, Østrig og Schweiz til den efterfølgende udstilling *Wunderkammer 3 – DNArt*. Til gengæld åbnede den med over to måneders forsinkelse pga nedlukningen. Så for at sikre, at så mange som muligt kunne opleve denne ambitiøst anlagte, prisbelønnede, tredje og sidste wunderkammer-udstilling, ændrede vi atter udstillingskalenderen og forlængede udstillingen til midt i januar 2022.

Da skolerne åbnede for de store skolebørn, valgte vi også at vende tilbage på museet, så vi efter fire måneders nedlukning kunne følge regeringens anbefalinger og slå dørene op til både *Wunderkammer 3* og *Mortensen med mere* i slutningen af april.

På trods af de begrænsninger, som denne særlige situation førte med sig, var vores **hoved-aktiviteter** generelt helt i overensstemmelse med beskrivelsen af formål og ansvarsområde i museets vedtægter:

> "Museet skal gennem de indbyrdes forbundne opgaver indsamling, registrering, bevaring, forskning og formidling i et lokalt, nationalt og globalt perspektiv aktualisere viden om kulturarv og gøre den tilgængelig og vedkommende, udvikle anvendelse og betydning af kulturarv for borgere og samfund og sikre den for fremtidens anvendelse. Museet skal inden for sit ansvarsområde belyse billedkunstens historie og aktuelle udtryk, dens æstetiske og erkendelsesmæssige dimensioner samt give publikum æstetiske oplevelser.
> Museet skal stille samlingen til rådighed for forskningen og udbrede kendskabet til resultatet af såvel museets egen forskning som anden forskning baseret på museets samlinger.
> Museet erhverver og dokumenterer dansk kunst fra 1900 til i dag og international kunst i det omfang, den perspektiverer samlingen af dansk kunst. Herunder indsamles grafik af udenlandske kunstnere, der har præget dansk kunstliv i ovennævnte periode. Samlingen repræsenterer de to hovedretninger, der strukturelt set karakteriserer det 20. århundredes kunst: den realistisk-forestillende og den formfornyende abstrakte. Samlingen repræsenterer modernismens markante hovedpositioner og de efterfølgende tendenser i forlængelse af disse positioner, herunder kunst, der forholder sig til perceptionens grundvilkår.

Museet udstiller dansk og international kunst fra 1900 til i dag og bedriver relevant forskning i tilknytning hertil.
Museet forsker endvidere i reception, i forholdet mellem betragter og værk."

Udstillingsmæssigt arbejdede vi i 2021 videre med at udvikle nye udstillingsformater, der kan styrke den enkeltes personlige møde med kunsten, og anvendte udstillingen som medium til at fremsætte visuelle argumenter. Vi fungerede som platform for unge kunstnere, lancerede internationale kunstnere af høj kvalitet i Danmark og gav værker fra samlingen fornyet aktualitet. Samtidig rakte vi ud til borgerne i byens rum og lod dem møde kunsten, hvor de mindst venter at finde den.

Forskningsmæssigt fokuserede vi især på vores forskningsprogram om publikums oplevelser i mødet med kunsten.

Formidlingsmæssigt lagde medarbejderne under nedlukningen igen i år store kræfter i at finde nye veje til at give folk æstetiske oplevelser med billedkunst uden for museets mure såvel udendørs som virtuelt. Ligeledes måtte der pga corona-restriktionerne nytænkning til for at kunne gennemføre museets projekt *Kunst for livet*, der giver børn fra vuggestue til og med indskoling vedkommende og blivende oplevelser med billedkunst. Også det inciterende krydsfelt mellem billedkunst og andre kunstarter blev fortsat opdyrket i flere synæstetiske projekter for publikum i alle aldre. I tilknytning til særudstillingerne arrangerede vi desuden workshops og inddrog i det hele taget publikum som medskabende på forskellige måder.

Erhvervelsesmæssigt blev samlingen gennem tilskud og donationer øget med 16 værker, der hver især fornemt komplementerer de hovedpositioner, som kendetegner museets samling.

Også **økonomisk** var museets aktiviteter yderst tilfredsstillende. I stedet for det mindre underskud, vi havde budgetteret med, endte regnskabet med at udvise et overskud på 292.000 kr. Og de midler, vi af museets ordinære driftstilskud fra stat og kommune anvendte til vores aktiviteter, blev 16-doblet gennem eksterne tilskud og donationer, hvor museets succesparameter ellers er en tredobling. Det skyldes især de store øremærkede ekstraordinære puljemidler og fondsbevillinger, men også vores rettidige ændringer af udstillingsprogrammet, besparelse på lønkontoen ved hjemsendelse af det timelønnede frontpersonale samt vores stadig nødtvungne tilbageholdenhed med omkostninger inden for bl.a. erhvervelser, grundet de meget store nedskæringer i offentlige tilskud. Derfor er det på trods af nedskæringerne lykkedes at opretholde museets sunde økonomi med årets resultat.

UDSTILLINGER

Da museerne atter måtte lukke dørene op for publikum, kunne vi byde indenfor til den tredje og sidste del af museets wunderkammer-projekt, *Wunderkammer 3 – DNArt*, som blev til i samarbejde med DNA-forskerne lektor Martin Sikora og professor Eske Willerslev. Grundidéen bag hele serien er, at vi ved at opdatere et flerhundredårigt udstillingsformat vil skabe betingelser for kunstoplevelser, som kan pirre nysgerrigheden og fremme kunstværkets forbindelse til vores livsverden ved at kombinere billedkunst med hverdagsfænomener.

I en hybrid mellem museum og laboratorium rejste dette tredje wunderkammer grundlæggende spørgsmål om selve eksistensen – hvem er vi, hvor kommer vi fra, og hvor skal vi hen. Ligeledes blev store etiske spørgsmål aktualiseret i mødet med værker, som satte teknologiske landevindinger inden for genetisk forskning i perspektiv. På den måde lod også dette tredje wunderkammer-projekt kunstens potentiale folde sig fuldt ud.

Samtidig gav vi i *Mortensen med mere* samlingen fornyet liv ved at lade Richard Mortensens oeuvre over seks årtier indgå i sammenhænge med værker af samtidskunstnere i samlingen, der således gav de tendenser, som karakteriserer Mortensens arbejder, fornyet relevans.

Endelig satte vi på en mere direkte måde fokus på kunstmuseets rolle som aktør i samfundet ved at etablere en række installationer i byens rum, hvor man kunne stille sig op og være håbefuld i anledning af den årlige håbeperiode v/ Eric Andersen.

FORSKNING, FORMIDLING OG ARRANGEMENTER

Vores forskning var i 2021 fortsat styrket med udefrakommende bevillinger. Dette år havde vi særligt fokus på det publikumsundersøgende forskningsområde. Vi afholdt seminar med museets eksterne forskerteam, der responderede på *Wunderkammer* 2 – *Mirabilia* og de data, vores samarbejdspartner dr. phil. Bjarne Funch kunne præsentere fra hans og undertegnedes interviews med publikum om deres oplevelser i udstillingen sidste efterår.

I årets wunderkammer-udstilling gennemførte vi atter omfattende interviews med publikum om, hvad de oplevede. Og som det er karakteristisk for hele serien, kombinerede vi også i denne tredje og sidste del billedkunst med resultater af forskning inden for andre vidensområder end kunstvidenskaben, denne gang DNA-forskning på internationalt højt niveau, for at forene kunstoplevelsen med vores omverden basalt set.

I samarbejde med Bikubenfonden, som har præmieret wunderkammer-serien, gennemførte vi desuden en samtalesalon om kunstens betydning. Og endelig indsamlede vi data fra projekt *Kunst for livet* i samarbejde med endnu en eksternt tilknyttet forsker,

psykolog Benedikte Kudahl, der følger børnene gennem de fem år, projektet varer.

Kunst for livet gennemføres i samarbejde med pædagog og kunstformidler Diana Boholm. I sit arbejde inddrager hun hele fødekæden, både vuggestuer, før- og indskolingsklasser samt pædagoguddannelsen, i en styrket og fremtidssikret indsats for, at vedkommende oplevelser med billedkunst kan få betydning for børns leg, læring og livslyst.

I 2021 lancerede vi også nye tiltag, der forenede det digitale univers med aktiviteter i borgernes nærmiljøer, og gav folk æstetiske oplevelser med billedkunst såvel udendørs som virtuelt. For eksempel rakte vi ud til både de lokale borgere og brugere i hele landet med nye bidrag til det innovative tiltag *Mit Museum*, hvor alle får mulighed for at blive medskabende, når de arbejder videre på originale oplæg fra kunstnere med særlig tilknytning til museet. En anden forbindelse til esbjergenserne blev knyttet, da vi indbød alle til at *lade hjernen blomstre* og bidrage til en udstilling om drømme og længsler i foyerens vinduespartier ud mod forpladsen.

I 2021 var vi også vært for lanceringen af Jutta Marie Jessens podcast *Evas arv* om billedkunstner og forfatter Eva Merz, hvor man i samlet flok fulgte i Merz' fodspor gennem hendes Esbjerg og samtidig lyttede til fortællingen.

Ligeledes gennemførte vi flere arrangementer i det inciterende krydsfelt mellem billedkunst og andre kunstarter. Under nedlukningen live-streamede vi en koncert med Esbjerg Ensemble fra udstillingen *Kontrapunkt.* Et lydværk blev skabt til Kirstine Roepstorffs forunderlige garninstallation *My world does not exist*, og tiltaget *Electronicart* bød på et forfriskende soundtrack til samlingen, der åbnede for en ny, tankevækkende og emotionel kanal til kunsten. Endelig stod vi i samarbejde med Musikhuset og TeaterBLIK bag kulturfestivallen *ØjeBlik*, hvor ideer og temaer fra teaterforestillingerne blev bearbejdet i museets efterfølgende workshops.

Smagssansen blev flere gange kombineret med synssansen. For eksempel kreerede Restaurant Kunsten en gourmetmiddag, til *Wunderkammer 3 – DNArt,* som blev serveret i forlængelse af et særarrangement i udstillingen. *Smage på kunsten* kunne også de, der nød cocktails, som var skabt til hovedværker i museets samling af Spiritusklubben.

Også deltagere i vores nyudviklede spil *Billedbanko* kom i nærkontakt med værker fra museets samling på en legende og lystfyldt måde, når opråberen i stedet for at råbe tal op, skulle beskrive kunstværker på brikkerne således, at man kunne genkende dem på pladerne.

Ud over ovennævnte formidlingstiltag fortsatte vores samarbejde med Kulturskolens billedkunsthold, hvor eleverne får inspiration til at skabe værker gennem et intensivt forløb på museet, der afsluttes med en udstilling i foyeren. Vi arrangerede sommerbilledskole,

workshops i ferierne og i december måned; vi deltog i den årlige Fantasy-festival, festugen og kulturens døgn; vi søgte ud i byens rum med forskellige former for kunstoplevelser, og vi udarbejdede både utraditionelle introduktioner og anden formidling til særudstillingerne, som matchede deres særlige karakter.

Alle disse alternative formidlingsformer og introduktioner til kunst bygger på vores mange års forskning i publikumsoplevelser, og de bryder med den ellers udbredte museale autoritative fremstillingsform.

ERHVERVELSER OG STØTTE

Samlingen blev i 2021 forøget med 16 værker. Finansieret af 15. Juni Fondens særlige coronapulje kunne vi indlemme Ferdinand Ahm Krags gigantiske maleri *Rogue Planet I* i vores samling sammen med tre tegninger fra hans serie, *The book for traversing eternity*. Og med Ny Carlsbergfondet som mæcen fulgtes disse arbejder op af *Rogue Planet II* og de sidste syv tegninger i serien. Der er tale om vægtige værker, som forener markante retninger i vores samling: den konkret-abstrakte og den ekspressivt-eksistentielle retning. Samtidig indgår de i samlingen som et helt nyt bud på et meningsfyldt supplement til de mange værker, vi har af bl.a. Svend Wiig Hansen og Thomas Bang.

Med støtte fra Beckett-Fonden og Slots- og Kulturstyrelsen erhvervede vi et værk I tre dele af Eric Andersen, *Rosso Lacca*, der markant supplerer vores samling af såvel Eric Andersens arbejder som værker i forlængelse af den dadaistiske og surrealistiske bevægelse. Det sidste gælder også donationen den dansk-britiske kunstner Nina Saunders *Let us proceed*, der føjer sig til de værker, vi i forvejen har i samlingen af kunstneren.

Foruden denne støtte til erhvervelser fik vi store ekstraordinære bevillinger til årets udstillinger, formidlingsprojekter og forskningsarbejde. *Wunderkammer 3* blev realiseret med støtte fra Statens Kunstfond, Bikubenfonden, A.P. Møller Fonden samt Aage og Johanne Louis-Hansens Fond. Udgifter til forskningen i publikums oplevelser i wunderkammeret blev dækket af en bevilling fra Kulturministeriets Forskningsudvalg. Fra Slots- og Kulturstyrelsen modtog vi støtte fra både puljen til publikumsfremmende aktiviteter og aktivitetspuljen. De nyskabende digitale formidlingsprojekter *Mit Museum* og *Vitale værkmøder og digitale dialoger* blev støttet af henholdsvis Bikubenfondens og Augustinus Fondens coronapuljer.

Lauritzenfonden sikrede med en bevilling i millionklassen projekt *Kunst for livet.* Hertil bidrager også de involverede institutioner økonomisk. Fra Statens Kunstfond fik vi refunderet kunstnernes visningsvederlag. Esbjerg Kommune støttede *Billedkunstens dag* og

vores bidrag til årets *Fantasyfestival*, mens Lida og Oskar Nielsens Fond støttede sommerbilledskolen. Endelig bidrog Jens Ytzen ApS, der deltog i realiseringen af *Esto es malo*-projektet, også økonomisk med støtte i form af annoncering.

ØKONOMI

Esbjerg Kunstmuseum er en selvejende institution, der drives af Esbjerg Kunstforening. Omsætningen var i 2021 på 9,3 mio kr. Esbjerg Kommune betaler hovedparten af driften med et beløb, der udløser maksimalt statstilskud. De resterende tilskud er ekstraordinær støtte efter ansøgning fra kommune og stat, dvs. Esbjerg Kommune, Statens Kunstfond, Slots- og Kulturstyrelsen samt fra fonde og sponsorer, donatorer og virksomheder og sidst men ikke mindst fra medlemmer af Esbjerg Kunstforening. Uden denne ekstraordinære støtte og uden medlemmernes bidrag ville det ikke være muligt at opretholde museets høje aktivitetsniveau endsige bevare positionen som et af landets toneangivende museer for moderne kunst og samtidskunst.

Personale i 2021

Museumsdirektør Inge Merete Kjeldgaard
Museumsinspektør Christiane M. Finsen
Museumsinspektør Birgitte Ørom
Forvalter Lean Pedersen
Projektmedarbejder Diana Boholm
Projektforsker Benedikte Kudahl
Rengøringsassistent Margrethe Buch
Museumsassistent Christa Guldbrandt
Museumsassistent Lis Madsen
Museumsassistent Anette Lykke-Kjeldsen
Museumsassistent Kirsten Hørlyck
Museumsassistent Käthe Hansen

Adjungeret

Dr. phil. Bjarne Sode Funch

Inge Merete Kjeldgaard
Museumsdirektør